

PODREDNO ZLOŽENA POVED

Stavka med seboj nista enakovredna, kar pomeni, da je en stavek nadrejen drugemu. Prvi stavek je glavni in lahko nastopa samostojno glede na pomen stavka, drugi je odvisni in opravlja vlogo stavčega člena, pomensko dopolnjuje glavni stavek in ne more nastopati sam, ker je sicer pomensko nepopolen.

Odvisnikov je toliko vrst, kolikor je stavčnih členov.

OSEBKOV ODVISNIK:

Odvisni stavek se nanaša na osebo (kdo ali kaj). Prepoznamo ga po veznikih: da, če, ali.

PREDMETNI ODVISNIK:

Odvisni stavek se nanaša na predmet (koga - kaj, koga - kaj). Vezniki: da, če, ali

KRAJEVNI IN ČASOVNI ODVISNIK:

Nanaša se na kraj oziroma čas dogajanja (kje; kdaj). Vezniki: ko, kadar, preden

VZROČNI IN NAMERNI ODVISNIK:

Nanaša se na vzrok ali namero (zakaj, čemu). Vezniki: ker; da

POGOJNI IN DOPUSTNI ODVISNIK:

Nanaša se na pogoj ali dopustnost (pod katerim pogojem, kljub čemu). Vezniki: če, ako; čeprav, četudi, dasi.

NAČINOVNI ODVISNIK:

Nanaša se na nači (kako, koliko, koliko časa, glede na kaj). Vezniki: ne da bi, s tem da, kakor, kot, kolikor, dokler, da.

Namesto tega odvisnika se včasih uporablja tudi polstavek.

PRILASTKOV ODVISNIK:

Vprašalnice: kakšen, kateri, čigav. Vezniki: ki, ker.

STOPNJE ODVISNIKOV:

Stopnja odvisnika je odvisna od tega, s pomočjo katerega stavka se sprašujemo po odvisniku. Če se po odvisniku sprašujemo z glavnim stavkom, je to odvisnik prve stopnje, če s prvim odvisnim stavkom, je to odvisnik druge stopnje,...

PRIREDNO ZLOŽENA POVED

To so tiste povedi, kjer sta po dva stavka enakovredna (noben ni odvisen od drugega).

Nekatera priredja sestojijo iz več kot dveh delov. Če so deli priredja glavni in odvisni stavki, je to **PRIREDJE PODREDIJ**.

VEZALNO PRIREDJE:

To je zveza dveh ali več stavkov, ki izražajo soobstajanje ali zaporedje. Taki stavki so zvezani brez veznikov ali pa z vezniki: in, pa, ter. Pred temi vezniki ne pišemo vejice, razen če je ne zahteva vmesni odvisni stavek.

STOPNJEVALNO PRIREDJE:

To je zveza stavkov, v kateri naslednji stavek z vsebino presega prejšnjega. Stopnjevanje poudarjajo vezniki: ne - ne, niti - niti, ne samo - ampak tudi, tako - kakor tudi. Pred drugim delom prvih dveh veznikov vejice ne pišemo, pišemo jo samo pred drugim delom veznika "ne samo - ampak tudi".

LOČNO PRIREDJE:

Vsebine teh dveh stavkov se med seboj izključujejo ali zamenjujejo. Ločilni vezniki so: ali, ali pa, ali - ali. Pred prvim ali vejice ne pišemo, razen če jo zahteva vmesni odvisni stavek ali kaj podobnega.

PROTIVNO PRIREDJE:

Je zveza pomensko nasprotujočih si stavkov. Protivni vezniki so: pa; vendar, toda, a, ampak, temveč, marveč; samo, le. Protivno priredje se da deloma izraziti tudi s podredjem.

VZROČNO PRIREDJE:

V tej zvezi drugi stavek vzročno pojasnjuje ali utemeljuje prvega. Tukaj vzročnost izražajo vezniki: namreč, saj in sicer. Isto lahko povemo tudi s podredjem, samo da uporabimo veznik KER.

POJASNJEVALNO PRIREDJE:

V tem primeru drugi stavek natančneje določa prvega. Vezniške besede so: to je, to se pravi, in sicer, in to; lahko se tudi zgodi, da veznika sploh ni. Pojasnilo se da izraziti tudi podredno.

POSLEDIČNO ALI SKLEPALNO PRIREDJE:

Pri tem priredju drugi stavek podaja posledico ali logični sklep, ki izhaja iz vsebine prvega. POSLEDICO izražajo vezniki: zato, zatorej, tako, pa; SKLEP pa veznik torej.